

٤٥ : جلد

٦٦٦ : دسمو

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

۲۲ ربیع الآخر ۱۳۸۲

۲۰ تشرین ثانی ۱۳۴۰

اسلام و تاریخ و مورخان

ابن سکه مقدمی

(ابن خلدون) ک مقدمه‌سی ، فلسفه تاریخیک بیکوونده قیمتی هفاظه ایدن بیکسک پرسیلرینی اختوا ایتیوری؟ حتی (البیرونی) قیمتدار بروشیته علمیه و تاریخیه اولان (الاً نار الباقيه) مقدمه‌سنه اسنالری حقیقی تحریفه سور و کلین سبلری تشریح ایدرکن خطانک بسیقولوژیک بر نظریه‌ستک تعلی آتش دکلیدر؟ هرحاله بیک اسکی اسلام مؤرخینک پارلاق و فائد ذکالی مستتنا برد عالم اولدفلرینی اعتراف ایتكه قدر شناسنگ ایجابتندندر . فقط ، اسلام مؤرخینک ، همومیت اعتباریله انتقاده پک آز اهمیت ویرمش اولدفلرینی ده اعتراف ایتكه ضروریدر . اسلام مؤرخی ، روایات واقعه‌لری مقایسه و انتقاد ایده‌رک اوکاکوره قطعی حکملر چیقاران حاکم روی ایفا ایتش دکلردر . بونله ایشتکلرینی ، تبعیع و تحری ایتدکلرینی طوبلايان و هیچ بوصورتله تحریفانده بولونقیزین هینا اثرلرینه درج ایدن برد استخاره و معلومات قولکسیونجیسی نظریله باقق حقیقته دها موافقدر . هدفلری ، دوغرودن دوغرویه حقیقی کشف ایتكه دکل ، حقیقتک کشفه چالیشاچقلر ایچون افتضا ایدن معلومات و روایتلری کلیشی کوزل طوبلامدن عبارتدر . طوبلادقیلری معلومات و روایتلری مقایسه و انتقادینی ، نتیجه‌ده بونلردن برحکم چیقاریله‌سی تمامیله قارئله برآشلردر . شوحاله اسلام مؤرخینه برد منقد نظریله دکل ، روایتلرک ، واقعه‌لرک صادق برد ناگی نظریله باققه مجبورز . فقط ، بر نقطه نظردن تصویر کوروله بیلن بوضیعت ، اخلاف ایچون دادها امنیتی ، دادها زنکین برساحه تبعیع برآشیش اولق کی اساسی بر فائده تأمین ایلشدر . چونکه ارباب تبعیع بوسایده مورخان شخصی محاکمات تحت تأثیرنده فالتسزین دوغرودن دوغرویه روایت و واعمه‌لله قارشو ولاشموده دره بوده حقیقته وصول امکانی آرتیه‌جق برهامدلر . مورخ ، انتقادی بر اصول تعقیب ایتش اولسلر دی طبیعتیله طوبلامش اولدفلری معلومات و ونائدن یاکن محاکمات ذاتی‌لریه واصل اولدفلری نتایجه اویفون واونلری مؤید بولونماهنی درج ، کندیلرینه دوغروکورونهین روایتلری ایسه ترک ایتش اولاًجفلری حالبکه اسلام مؤرخی بولیله یاپامشلردر . اونلر ، بالکس وظیفه‌لرینی روایات تاریخیه کندیلرینه نه صورتله واصل اولش ایسه اویله‌جه قید و ضبط ایتکدن هیارت هد ایتش ، بونلری تعلیل و تفسیر ایتکدن نه قدر اجتناب ایتشلرسه ، شخصی قناعتیله اویفون برشکله صوق‌قندن ده اودرجه توق ایتشلردر . بوندن دولایی دره اسلام مؤرخینک ششون روایات قولکسیونی ماهیتنده اولان اثرلی ، علم و تاریخ نقطه نظرندن قدیم یونان و روما مؤلفینک ادی تاریخلرندن دادها قیمتداردر .

ثوومت ، اسلام مؤرخی ؛ همومیت اعتباریله ؛ تأییف و توحید ایله اوغراشامش ، اثرلری تسخیرکار برشکله صوقق تصنعنده بولونماشلردر . بوانلر ، صیمیعی و شعوعلی برد دوغروکله جمع و نقل ایدلش برد و قایتمانه در . فقط بیکون همی اصولله تعمیمات تاریخیه ده بولونه جق ذواتک ده آرایاچقلری بیکی مبنی‌لر دکلیدر ؟

اوزمز اسلام و تورک تاریخلری حقنده علمی تبعیانده بولونه جق کنجلره مراجعت ایدیله جلک آنا کتابلرله بولک مبدعلرینی و نه درجه‌لرده شایان احتجاج اوله‌بیله جکلرینی طانتدیره بیلر و مساعیلرنده کندیلرینه آز چوق رهبر اولورسه مؤلف سعینک معنوی مکافاتی کورمش اوله‌جقدر . هرحاله توفیق الهندندر .

سم . شمس العزیز

اسلام مؤرخی ، سعی وغیرتلری ، وسمت احاطه‌لری ، اثرلرنده طوبلادقیلر معلوماتک زنکینلک اعتبریله اخلاقان شکران و منته بحق استحقاق کسب ایتشلردر . کرچه برآدقیلری اثرل ، بیکونکی علمی تلقیه کوره ؛ اصول برد تاریخ کتابی عد اولنه مزل . فقط هصری اصولله توفیقاً تدقیقات تاریخیه ده بولونه جقلر ایچون هربری قیمتدار برجزینه و ناشد . اسکی تاریخلر مزک قیمتلری ده اساساً بونقطه نظردندره پک بیکدر .

آوروپال انتقاد‌جیلرک اسلام مؤرخینده قورو برا اسلوب ، انتقاد سز برا اصول تعقیب ایتش اولق کی ایکی قصور بولدقیلرینی کوریبورز . فقط ، غربی مولفلره بر نقطه نظردن قصور کورون شیلر ، دیکر بر نقطه نظردن پک بیک فائده‌لری اختوا ایتکده در . غربی‌لرک بالخاصه عربجه یازیش اولان تاریخلر لسانی صوغوق و خشین بوله‌لری ، شرق لسان و روچیله مألف اولامه‌لرینکه بر تیجه‌سیدر . معلومدرکه لسانک مقتضای اوله‌دق عربجه‌ده جهلل قیصه ، جانلی و سرترد . بوعتبارله (هومدر) ک (لامارتین) ک ، (ارلست رونان) ک اسلوب‌لرله مألف اولانلرک (بلادری) ، (طبری) و (مشودی) یی آز فسونکار و حق خشین بولالری پک طبیعیدر . فقط ، (ولتر) ک لسانی (ابن مسکویه) دن دادها چوق یومشاق ، دادها آز خشین‌سیدر ؟ ثوت اسلام مؤرخینک لسانلری ، دادها آز هیچ ، دادها آز لیریک در . فقط بوكا مقابل بواسلوبده درین بر اینه‌لک ، قوتلی بر وضوح و قطبیت وارد . علمی بر اثر ایچون ده بولیله برا اسلوب دادها موافق دکلیدر . مع‌مافیه عرب لسانیله یازیلان تاریخلرک سرت اسلوبه مقابل فارسی و تورکجه تاریخلر غربی انتقاد‌جیلری تطمین ایده‌جلک درجه‌ده رنکین و فسونکار در . اسلام مؤرخینه عطف ایدیلن اک بیک قصور ، اثرلرینی ترتیب ایدرکن فکر انتقاده بر موقع ویرمه‌مش اولمیریدر . بوجهت حق ، فقط همومی دکلدر . (ابن مسکویه) و (ابن خلدون) کی مؤرخلرک اثرلرنده حقیق برمیل انتقادک حاکمیق نظره چاری‌مقدده در .